

sürdürülebilir
finans forumu

skdTürkiye

Global Compact
Network Türkiye

X. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

**“Üçüz Dönüşüm Çağında Sürdürülebilir Finans:
Dijitalleşme, Karbonsuzlaşma ve Sosyal Etki”**

10.

YIL

3 Aralık 2024, Borsa İstanbul

Ana Sponsorlar

AKBANK

 Garanti BBVA

KALKINMA YATIRIM
BANKASI

Şekerbank

TSKB

TÜRKİYE **BANKASI**

Özel Oturum Sponsoru

 YapıKredi

X. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU**İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye) Hakkında:**

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye), 2004 yılında 13 özel sektör temsilcisinin öncülüğünde kurulmuş ve sadece kurumsal üyelik kabul eden bir iş dünyası derneğidir. Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi'nin (WBCSD - World Business Council for Sustainable Development) Türkiye'deki bölgesel ağı ve iş ortağı olan SKD Türkiye, bu iş birliğinin beraberinde getirdiği sürdürülebilirlik birikimini de çalışma grupları faaliyetleri aracılığıyla üyeleriyle ve çeşitli platformlarda paydaşlarıyla paylaşır. Hâlihazırda, SKD Türkiye çatısı altında, Türkiye'nin GSYH'nin %25'ini temsil eden ve 1,4 milyon kişiye istihdam sağlayan 14 ana sektör 45 alt sektörden 177 üye şirket bulunuyor.

UN Global Compact Türkiye Hakkında:

UN Global Compact, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'nin özel bir girişimi olarak, insan hakları, çalışma standartları, çevre ve yolsuzlukla mücadele alanlarında evrensel olarak kabul edilmiş on ilkeyle uyumlu hareket etmeleri için şirketlere bir çağrıda bulunmaktadır. UN Global Compact'ın 70 ülkede faaliyet gösteren ülke ağlarından biri olan UN Global Compact Türkiye, bu vizyon doğrultusunda Türkiye'deki iş dünyası ve diğer paydaşlarla iş birliği yaparak, sürdürülebilir kalkınmayı ve sorumlu iş uygulamalarını yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Türkiye'nin sürdürülebilirlik alanında gerçekleştirdiği etkinlikler, sunduğu program, kaynak ve araçlar iş dünyasının sürdürülebilirlik alanında gelişimini desteklerken hem yerelde hem de küresel ölçekte iyi uygulamaların paylaşılması ve işbirliklerinin kurulması için olanak sağlamaktadır. 400 şirket üyesiyle UN Global Compact Türkiye, Doğu Avrupa ve Orta Asya'nın en büyük; Avrupa'nın ise 8. Büyük ülke ağıdır.

Bu White Paper, Forum'da tartışılan fikirlerin bir özetini paylaşmak ve sürdürülebilir finansın geleceğine dair bir projeksiyon sunmak amacıyla Marmara Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Uygulama ve Araştırma Merkezi (STKAM) tarafından hazırlandı.

Yayına Hazırlayanlar:

Prof. Dr. Esra Yüksel Acı, Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi

Dr. Gizem Acet Dönmez, STKAM Müdür Yardımcısı

Dr. Ceren Altuntaş, Beykent Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Arş. Gör.

Başak Pınar Önder, Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Arş. Gör.

Pınar Eylem Yılmaz, İstanbul Gedik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Arş. Gör.

Yavuz Gül, Beykent Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Arş. Gör.

Katkıda Bulunanlar:

Melda Çele, UN Global Compact Türkiye Genel Sekreteri

Gaye Sarioğlu, UN Global Compact Türkiye Genel Sekreter Yardımcısı

Konca Çalkıvık, SKD Türkiye Genel Sekreteri

Ayşegül Yazgan Yüçetürk, SKD Türkiye Genel Sekreter Yardımcısı

Ceylan Garih, SKD Türkiye Genel Sekreter Yardımcısı

Berzem Erbin, SKD Türkiye Kurumsal İletişim Yöneticisi

Bükre Deniz, SKD Türkiye Proje Yöneticisi

Erdem Şahin, SKD Türkiye Kurumsal İletişim Uzman Yardımcısı

Tasarım ve Uygulama:

M. Sefa Elbay

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
AÇILIŞ KONUŞMALARI	3
EYLEM ÇAĞRILARI	4
Ediz Günsel, SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı	5
Ahmet Dördüncü, UN Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı	6
İbrahim Ömer Gönül Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı	7
KONUK KONUŞMACI	8
Prof. Dr. Emre Alkin, Ekonomist Topkapı Üniversitesi Rektörü	8
PANEL 1: Üçüz Dönüşüm: Dijitalleşme, Karbonsuzlaşma ve Sosyal Adaletin Geleceği	10
EYLEM ÇAĞRILARI	11
Oksana Yavorskaya, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) Türkiye Finansal Kurumlar Başkan Vekili	12
Cemal Onaran, Garanti BBVA Genel Müdür Yardımcısı	13
İzlem Erdem, İş Bankası Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri	14
Meral Murathan, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri	15
PANEL 2: Etki Yatırımları: Geleceği Şekillendiren Sürdürülebilir Finans Stratejileri	16
EYLEM ÇAĞRILARI	17
Serkan Duruduygu, Akbank Yatırım Bankacılığı ve Sürdürülebilir Finansman Bölüm Başkanı	18
Daniel Bouzas Luis, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) Avrupa Bölgesi Lideri	19
Fatma Nur Çetinel, Şekerbank Hazine ve Finansal Kurumlardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı	20
Seçil Yıldız, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) Genel Müdür Yardımcısı Etki ve Sürdürülebilirlik Lideri	21
Barış Gen, Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC) Orta Doğu, Orta Asya ve Türkiye Bölgeleri için Özel Sermaye Fonları Bölge Lideri ve Küresel Altyapı Fonları Lideri, Fonlar Yatırım Komitesi Üyesi	22
ÖZEL OTURUM: Geleceğin Finans Dünyasında AI ve Sürdürülebilirlik	23
Arda Öztaşkın, Yapı Kredi Kurumsal İletişim Direktörü, Yazar, KİD Başkan Yardımcısı	23
GENEL DEĞERLENDİRME	24

X. Sürdürülebilir Finans Forumu'nu
izlemek için QR'ı okutunuz.

ÖNSÖZ

Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak amacıyla karbonsuzlaşma, dijitalleşme ve sosyal adalet boyutlarında eş zamanlı dönüşüm süreçlerini ifade eden Üçüz Dönüşüm kavramı bütüncül bir yaklaşımı temsil eder ve kalkınma politikalarının entegre edilmesi gerekliliğini vurgular. Enerji sistemlerinin fosil yakıtlardan arındırılması ve net sıfır karbon hedeflerine ulaşılması anlamına gelen karbonsuzlaşma; yeni teknolojilerin üretim, tüketim ve yönetim süreçlerine entegrasyonunun sağlanarak ekonomik ve çevresel verimliliğin artırılmasını öngören dijitalleşme ve son olarak bu dönüşümlerin toplumsal eşitsizlikleri azaltacak şekilde tasarlanmasını ve kimsenin geride bırakılmamasını amaçlayan sosyal adalet bu üçlü dönüşümün bileşenlerini oluşturur.

Sürdürülebilir finans, Üçüz Dönüşüm'ün temel bir yapı taşı olarak kabul edilir. Karbonsuzlaşma sürecinde sürdürülebilir finans, düşük karbonlu ekonomilere geçişin hızlandırılmasında kritik bir rol oynar. Dijitalleşme boyutunda sürdürülebilir finans, dijital altyapı yatırımlarını teşvik ederek ekonomik dönüşümü destekler. Sosyal adalet ekseninde ise sürdürülebilir finans, kapsayıcı büyümeyi destekleyen araçlar sunar. Sonuç olarak, sadece yeşil bir ekonomiye geçişin finansmanı anlamına gelmeyen, aynı zamanda çevresel, ekonomik ve sosyal risklerin yönetilmesinde önemli bir role sahip olan sürdürülebilir finans, üçüz dönüşümün hayata geçirilmesini sağlayan kilit bir mekanizma olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, sürdürülebilir finansın etkinliğinin artırılması, yalnızca ekonomik büyüme için değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğin sağlanması için de hayati bir öneme sahiptir.

Günümüzde sürdürülebilir finansın, Paris Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi çerçevelerle ana akım finansal sistemin ayrılmaz bir parçası haline geldiğini görüyoruz. Tedarik zincirleri, müşteriler, çalışanlar ve yerel topluluklar gibi tüm paydaşlarıyla birlikte reel ve finans sektörünün işleyişini etkileyen sürdürülebilir finans, üçüz dönüşüm için gereken yatırımların finansmanında yeni bir paradigma olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yeşil tahviller, karbon piyasaları ve sürdürülebilir krediler, finansal sistemlerin temel unsurlarından biri olurken, 2025 yılı itibarıyla yeşil tahvil gelirlerinin büyük bir kısmının sürdürülebilir kalkınma projelerini finanse etmek için kullanılması öngörülmüyor. Emisyon ticaret sistemleri, karbon emisyonlarına değer biçerek azaltılmalarını teşvik ederken, blok zincir ve yapay zekâ gibi ileri dijital teknolojiler şeffaflığı artırıyor, karbon kredilerinin ölçümünü kolaylaştırıyor ve finansal ürünlerin etki analizlerini daha da geliştiriyor. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) ve Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) gibi kuruluşlar, sürdürülebilirlik kriterlerinin raporlanmasını standartlaştırarak finansal sistemlerde daha fazla şeffaflık sağlamayı amaçlıyor. Bunun yanı sıra, kamu ve özel sektör arasındaki iş birlikleri, özellikle temiz enerji, döngüsel ekonomi ve yeşil altyapı gibi büyük ölçekli projelerin hayata geçirilmesinde kritik bir rol oynuyor ve bu dönüşümü daha da hızlandırıyor.

Bakü'de gerçekleştirilen BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı COP29'da, gelişmiş ülkelerin 2035 yılına kadar gelişmekte olan ülkelere yıllık 300 milyar dolar fon sağlama taahhüdü vermesi, hatta bu tutarın yıllık 1,3 trilyon dolara kadar çıkmasının hedeflenmesi küresel iş birliğine yönelik atılan en somut adımlardan biri oldu. Dahası, Paris Anlaşması'nın 6. Maddesi'nin karara bağlanması, karbon piyasaları için kritik bir adım oldu. Bu kararın 2050'ye kadar 1 trilyon dolarlık bir yatırım potansiyeli yaratması bekleniyor. Uzun yıllardır süren bu müzakerelerin sonuç vermesi, hepimiz için umut verici bir gelişme oldu.

Finans sektörü ve reel sektörde sürdürülebilir finans konusundaki farkındalığın artırılması ve iyi uygulamaların paylaşılması amacıyla İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye), UN Global Compact Türkiye iş birliğiyle 2013 yılından itibaren her yıl düzenlenen Sürdürülebilir Finans Forumu'nun bu yılki teması “Üçüz Dönüşüm Çağında Sürdürülebilir Finans: Dijitalleşme, Karbonsuzlaşma ve Sosyal Etki” oldu.

X. Sürdürülebilir Finans Forumu, Üçüz Dönüşüm'ün ancak sürdürülebilir finans modelleri tarafından desteklenmesi ile gerçekleştirilebileceği görüşünden hareketle, SKD Türkiye ve UN Global Compact Türkiye iş birliğiyle 3 Aralık 2024 tarihinde Borsa İstanbul'un ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Akbank, Garanti BBVA, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, Şekerbank, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Türkiye İş Bankası'nın ana sponsorlukları ve Yapı Kredi Bankası'nın ise özel oturum sponsorluğu ile düzenlenen Forum'da, yapay zekâ ve büyük veri teknolojilerinin finans süreçlerinde kullanımı, karbon piyasaları ve yeşil tahviller gibi sürdürülebilir finans araçlarının potansiyeli, sosyal etki yatırımları ve politika düzenlemelerinin dönüştürücü gücü gibi çeşitli konular ele alındı. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada finans sektörünün sahip olduğu kritik rolden hareketle düzenlenen Forum, finans sektörü ve reel sektör temsilcilerini, akademisyenleri, politika yapımcıları ve sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek sürdürülebilir finansın geleceğini tartışmak için benzersiz bir platform sundu.

Bu White Paper, Forum'da tartışılan fikirlerin bir özetini paylaşmak ve sürdürülebilir finansın geleceğine dair bir projeksiyon sunmak amacıyla Marmara Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Uygulama ve Araştırma Merkezi (STKAM) tarafından hazırlandı. Finans sektörü ve diğer paydaşlar için bir yol haritası oluşturarak sürdürülebilirlik hedeflerine daha hızlı ve etkili bir şekilde ulaşmalarına katkıda bulunmayı umuyoruz. Bu önemli etkinliği mümkün kılan SKD Türkiye, UN Global Compact Türkiye ve katkıda bulunan tüm paydaşlara teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca bu White Paper'ın hazırlık sürecinde emeği geçen Dr. Ceren Altuntaş, Başak Pınar Önder, Pınar Eylem Yılmaz ve Yavuz Gül'e ve ayrıca STKAM müdür yardımcısı Dr. Gizem Acet Dönmez'e teşekkür ederiz. Umarız bu belge, sürdürülebilir finans alanında gelecekteki çabalara ışık tutar ve ortak hedeflerimizi gerçekleştirme sürecinde ilham verici bir kaynak olur.

Prof. Dr. Esra Yüksel Acı

Marmara Üniversitesi STKAM Direktörü

**Sivil Toplum Kuruluşları
Uygulama ve Araştırma Merkezi**

X. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

AÇILIŞ KONUŞMALARI

X. Sürdürülebilir Finans Forumu'nun açılış konuşmalarını
SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı **Ediz Günsel**,
UN Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı **Ahmet Dördüncü** ve
Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı **İbrahim Ömer Gönül** yaptı.

Ana Sponsorlar

AKBANK Garanti BBVA KALKINMA YATIRIM
BANKASIŞekerbank **TSKB**TÜRKİYE BANKASI

“

İklim kriziyle mücadele,
bireylerin, kurumların ve
ülkelerin iş birliğiyle mümkün
olabilir. Bu süreçte hepimize
düşen görev, birlikte çalışarak
sürdürülebilir çözümler
üretmektir.

Üçüz dönüşümün hayata
geçirilebilmesi için gerekli
kaynakların sağlanması ve yeni
ekonomik modellerin
gerçekleştirilmesinde
finansman hayati öneme sahip.

Yeşil dönüşüm, dijital dönüşüm
ve sosyal dönüşümü bir bütün
olarak ele alan üçüz dönüşüm,
ekonomik büyümeyi
desteklerken aynı zamanda
toplumların daha adil ve
sürdürülebilir bir geleceğe
ulaşmasına katkıda bulunuyor.

”

EYLEM ÇAĞRILARI

- Çözümler, dijitalleşme, karbonsuzlaşma ve sosyal etkiden oluşan üç kritik dönüşüm alanında gerçekleştirilmeli.
- Sürdürülebilir çözümlerin gerçekleşmesi için kamu politikalarının yanı sıra özel sektör ve finans kuruluşları yenilikçi çözümleriyle süreci desteklemeli.

“İklim kriziyle mücadele, bireylerin, kurumların ve ülkelerin iş birliğiyle mümkün olabilir. Sürdürülebilir çözümlerin gerçekleşmesi için kamu politikalarının yanı sıra özel sektör ve finans kuruluşlarının yenilikçi çözümleriyle süreci desteklemesi gerekiyor.”

Ediz GünselSKD Türkiye
Yönetim Kurulu Başkanı

Forumun açılış konuşmasını yapan SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ediz Günsel, “İlki 2013 yılında gerçekleştirilen Sürdürülebilir Finans Forumu, sürdürülebilir finansın önemine ışık tutan en etkili platformlardan biri oldu. Geçen yıllar boyunca bu kavram sektörler içerisinde büyük bir dönüşüm yaratarak bugün hepimizin odağına yerleşmiş bulunuyor. Bu dönüşüm sürecinde Türkiye’de sürdürülebilir finans alanında pek çok önemli adım atıldı. Özellikle son yılda Türkiye’de ilk yeşil tahvil ihracından, yenilenebilir enerji projelerine sağlanan finansmana ve dijitalleşme araçlarının entegrasyonuna kadar dikkate değer gelişmeler yaşandı. **Bugünkü forum bu dönüşümün sadece bir parçası değil aynı zamanda devamı için güçlü bir platform oluşturmaya devam ediyor**” şeklinde konuştu.

Sözlerine devam eden Günsel şunları kaydetti: “SKD olarak bu yıl 11 – 24 Kasım 2024 tarihlerinde Bakü’de düzenlenen BM İklim Değişikliği Konferansı (COP29)’u yerinde takip ederek iklim değişikliğiyle mücadelede atılan somut adımlara tanıklık ettik. Bu yılki COP’un teması kimseyi dışarıda bırakmadan yeşil dönüşüm idi ve sıklıkla iklimle mücadelede iş birlikleri vurgusu yapıldı. Ayrıca, COP29, bilindiği üzere yeni dönemde yeşil dönüşüm masaya yatırılacağı için Finans COP’u olarak da adlandırıldı. COP29’un en dikkat çekici gelişmesi, gelişmiş ülkelerin 2035’e kadar gelişmekte olan ülkelere yıllık 300 milyar dolar fon sağlama taahhüdü vermeleri, hatta bu rakamın yıllık 1,3 trilyon dolara kadar çıkarılma hedefi küresel iş birliğinde yeni bir dönemin habercisi oldu. **Bunun yanı sıra, Paris Anlaşması’nın 6.Maddesi’nin karara bağlanması, küresel karbon piyasalarında şeffaflık sağlanması için dev bir adım niteliği taşıyor. Bu kararın 2050’ye kadar yıllık 1 trilyon dolarlık bir yatırım potansiyeli yaratması bekleniyor. Yeşil Dijital Eylem Deklarasyonu’na imza atan 75 hükümet ve 1100 dijital teknoloji lideri dijital araçların iklim değişikliği ile mücadelede nasıl kullanılacağını netleştirmiş bulunuyor.**”

Türkiye’nin net sıfır hedefleri için finansmana erişimin önemine dikkat çeken Günsel, şunları ekledi: “Sürdürülebilir çözümlerin gerçekleşmesi için kamu politikalarının yanı sıra özel sektör ve finans kuruluşlarının yenilikçi çözümleriyle süreci desteklemesi gerekiyor. Üçüz dönüşümün başladığı bu dönemde yeni bir ekonomik yapıya geçiyoruz. **Bu ülkemize ve iş dünyasına riskler getirdiği gibi birçok fırsat da sunuyor. Bunlar iyi yönetilirse ülkemiz ve iş dünyamız için bu geçiş döneminin tarihi bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Forum’un yeni iş birlikleri için bir başlangıç olacağına inanıyorum**”

“Yeşil dönüşüm, dijital dönüşüm ve sosyal dönüşümü bir bütün olarak ele alan üçüz dönüşüm, ekonomik büyümeyi desteklerken aynı zamanda toplumların daha adil ve sürdürülebilir bir geleceğe ulaşmasına katkıda bulunur. Üçüz dönüşümün hayata geçirilebilmesi için gerekli kaynakların sağlanması ve yeni ekonomik modellerin geliştirilmesinde finansman hayati öneme sahip.”

Ahmet DördüncüUN Global Compact Türkiye
Yönetim Kurulu Başkanı

UN Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Dördüncü ise sözlerine şu şekilde başladı: “Yeşil dönüşüm, dijital dönüşüm ve sosyal dönüşümü bir bütün olarak ele alan üçüz dönüşüm, ekonomik büyümeyi desteklerken aynı zamanda toplumların daha adil ve sürdürülebilir bir geleceğe ulaşmasına katkıda bulunur. Üçüz dönüşümün hayata geçirilebilmesi için gerekli kaynakların sağlanması ve yeni ekonomik modellerin geliştirilmesinde finansman hayati öneme sahip. Yeşil tahviller, sürdürülebilir enerji projelerine yapılan yatırımlar ve enerji dönüşümünün finansmanı Türkiye'nin net sıfır hedefine ulaşmasında büyük rol oynayacak.

Küresel olarak 1,5°C hedefine ulaşmak için finansal piyasaların düşük karbonlu ekonomilere düzenli geçişi desteklemede kritik bir rol oynayacağı giderek daha fazla kabul görüyor. Finansman; yeşil altyapı projeleri, iklim uyum programları ve iklim değişikliğinin zararlarından etkilenen ülkelere destek için kullanılacak. Bu kaynakların, hükümet bütçeleri, özel sektör yatırımları ve diğer finansal mekanizmalardan sağlanması öngörülüyor.

Bu dönüşümün başarısı kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının ortak bir vizyonla, koordineli çalışmasına bağlı. Burada her bir paydaşa önemli sorumluluklar düşüyor.” COP29’da Türkiye için en önemli gelişmenin zirve kapsamında Türkiye’nin 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisini açıklaması olduğunu vurgulayan Dördüncü, **“Türkiye’nin 2053 yılına kadar kalkınma önceliklerinden ödün vermeden net sıfır hedefine ulaşma planını detaylandıran stratejide birincil enerjide yenilenebilir enerji payının %50’ye nükleer enerji payının %30’a çıkarılması hedeflenmektedir.**

Türkiye’nin iklim hedeflerine paralel olarak, 2050 yılı itibarıyla portföylerini net sıfır salım hedefine uygun hale getireceğini açıklayan banka sayısı 12’ye ulaştı. Net sıfır hedeflerine ulaşmak için yeşil tahviller, sürdürülebilir enerji projelerine yapılan yatırımlar ve karbon yoğun sektörlere yönelik dönüşüm finansmanı gibi araçlar büyük rol oynayacaklar” dedi.

“Sürdürülebilirlikle birlikte şunu görüyoruz ki, ne yaparsanız yapın dijitalleşme, sürdürülebilirlik, ve toplumsal etki, toplumsal pozitif etkiye dayanmazsa bir yanı eksik kalıyor.”

İbrahim Ömer Gönül

Sermaye Piyasası Kurulu
Başkanı

Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı İbrahim Ömer Gönül, “Dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve toplumsal etki artık günümüzde birbirinden ayrılmayan üç unsur olarak karşımıza çıkıyor. Karşımıza çıkan diğer bir önemli konuya toplumsal etki. Sürdürülebilirlikle birlikte şunu görüyoruz ki; ne yaparsanız yapın dijitalleşme, sürdürülebilirlik, toplumsal etkiye ve toplumsal pozitif etkiye dayanmazsa eksik kalıyor. Bu nedenle artık üçüz dönüşümün çağına girdik, çok hızlı bir şekilde ilerlemeye devam ediyoruz. Bu açıdan baktığımızda kendi sektörümüzle ilgili olarak en önemli konumuzun bu işin finanse edilmesi olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz.

Finanse edemediğimiz zaman bu üç unsur da maalesef eksik kalıyor. Sürdürülebilirlik çalışmalarının finanse edilmesi önemli. Ülkemizde de baktığımızda hem Kalkınma Planlarında hem de Orta Vadeli Planda tüm bu unsurların içerildiğini ve gereken önemin verildiğini görüyoruz. Biz de SPK olarak iklim finansmanında kullanılabilecek yurt içi finansman imkânlarını harekete geçirecek çalışmalar içerisinde bulunuyoruz. Bu alanda oluşturulmuş ülkemizin ilk ve tek Yeşil ve Sürdürülebilir Borçlanma Araçları ve Kira Sertifikası Rehberi hazırlandı. **Rehberle birlikte, Yeşil Borçlanma Araçları, Sürdürülebilir Borçlanma Araçları, Yeşil Kira Sertifikası ve Sürdürülebilir Kira Sertifikaları şu anda zaten kullanılıyor.**

Rehberin yayımlanmasından bugüne kadar 20 farklı ihraççı tarafından yeşil ve sürdürülebilir temalı ihraçlar gerçekleştirildi. Bugüne kadar yeşil ve sürdürülebilir temalı borçlanma araçlarına ilişkin toplam ihraç tutarı yaklaşık 334 milyar TL'yi buldu, **yeni rehberimizle birlikte bu rakamın daha da artacağını umuyorum. Bu ihraçların uluslararası finansal piyasalardaki en iyi uygulamalar ve standartlara uyumlu bir şekilde yürütülmesi çalışmalarımız devam ediyor. 6 Eylül'de Yeşil, Sürdürülebilir ve Sosyal Sermaye Piyasası Araçları Rehber Taslağı ve Sürdürülebilirlik Bağlantılı Sermaye Piyasası Araçları Rehber Taslağı kamuoyu görüşüne sunuldu, bunları en kısa zamanda nihayete erdirerek bu konuda bir adım daha atmış olacağız.”**

“Birkaç yıl sonra, insanlar Sürdürülebilir Finans Forumu gibi etkinliklere koşacak. O gün geldiğinde salonlara sığmayacağız ancak çok geç olmuş olacak.”

Prof. Dr. Emre Alkin

Ekonomist
Topkapı Üniversitesi Rektörü

İstanbul Topkapı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Emre Alkin, sürdürülebilirliğin çevre boyutunun dışında diğer boyutlarının da varlığına değinerek konuşmasına başladı. Belirsizlik ortamında, sürdürülebilirlik adına verinin namusu kavramının altını çizen Alkin, Stephen Hawking’in “Bilgisayarınız ne kadar büyük olursa olsun, yanlış bilgi yanlış sonuç verir” alıntısıyla modellere koyulan bilgilerin doğruluğunun sorgulanması gerektiğini **vurguladı.** **Emre Alkin, ciddi bir gıda ve enerji krizinin yaklaştığını, ancak farkındalığın çok daha düşük kaldığını ifade etti.** Sürdürülebilirlik adına, 10 yıldır SKD Türkiye ve UN Global Compact Türkiye ve Borsa İstanbul’un ev sahipliği yaptığı Sürdürülebilir Finans etkinliği takdir ettiğini dile getirdi.

İklim değişikliğinin ciddiyetini “New York’ta bir köprünün iklim değişikliği neticesinde genişerek açıkta kalması” örneğiyle anlatan Prof. Dr. Emre Alkin, enerji tüketimindeki dinamiklere ilişkin olarak “Dünyada hala yarım trilyon dolar petrole gidiyor. Olumlu tarafından bakıldığında, kirliliği azaltıcı enerji kaynaklarına yatırım daha fazla” yorumunda bulundu.

Dijitalleşme ve yapay zeka konularında da değerli görüşlerini paylaşan Prof. Dr. Alkin, verinin alandaki yükselişini vurguladı. Sürdürülebilirliğin gerektirdiği finansman için ise şirketlerin geleceği düzgün okuyabilmelerinin kritik olduğunu **belirterek sözlerine devam eden Alkin:** “Yapılan düzenlemeler, vatandaşların beklentileriyle uyumlu olmalı. Piyasayı dinlemek gerek.”

Prof. Dr. Alkin, bu açıklamalarının ardından konuya tüketim dinamiklerini ele alarak şu sözlerle devam etti: “Bütün şirketler, insanları tüketime yönlendiriyor. İstatistiklere bakıldığında, harcamalar en çok gençler tarafından yapılıyor. Buna karşın gençlere dair umut vaat eden bir gelişme de var. Z kuşağı, ikinci el ürün kullanmaya daha hevesli olduğunu ifade ediyor.”

Prof. Dr. Alkin sözlerinin devamında kripto para başlığına yer verdi. Dünyanın kripto para üretimine geçmesinin yaratacağı karbon salımının boyutunu şu örnekle destekledi: “Fotoğraflı bir e-mail attığınız zaman bir çaydanlığı iki defa kaynatacak kadar karbondioksit salımı yapıyorsunuz. Amerika’daki çocukların dijital oyunlardan harcadığı karbondioksit gazı Amerikan otoyollarındaki beş milyon araca eşit”.

Kripto paranın doların da önüne geçerek rezerv para konumuna geleceği durumda sürdürülebilirlik adına yol açabileceği tehlikelerin boyutuna dikkat çeken Prof. Dr. Alkin konuşmasını şu sözlerle sonlandırdı: “Bir kitap yazmıştım bir zamanlar “Mükemmeli Arayan Kadın” diye. İçinde şöyle bir cümle yazdım “Aşkın ayakları yerden keseni güzeldir ama ayakları yere basanı da makbuldür.” Sürdürülebilirlik macerası ayakları yere basan, makbul bir aşktır. Bu aşkı sakın terk etmeyin. Destek olun. Bu destek de Borsa İstanbul’da on yıllarca devam etsin. Temin ediyorum buralara sığmayacağız!”

X. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

PANEL 1

Üçüz Dönüşüm: Dijitalleşme, Karbonsuzlaşma ve Sosyal Adaletin Geleceği

Gazeteci Güzem Yılmaz Ertem'in moderasyonunda ve “Üçüz Dönüşüm: Dijitalleşme, Karbonsuzlaşma ve Sosyal Adaletin Geleceği” temasıyla düzenlenen ilk panelde, dijitalleşme, karbon piyasalarının finans dünyasına etkileri ve sosyal adalet yatırımları tartışıldı. Avrupa Kalkınma ve İmar Bankası (EBRD), Garanti BBVA, Türkiye İş Bankası ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'ndan (TSKB) üst düzey temsilciler, karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik teknolojilerin etkisi, enerji yoğun sektörler için finansman politikaları ve dijital çözümlerle sürdürülebilir finansman ürünlerinin geliştirilmesine ilişkin değerli görüşlerini paylaştılar.

Ana Sponsorlar

AKBANK

Garanti BBVA

KALKINMA YATIRIM
BANKASI

Şekerbank

TSKB

TÜRKİYE
BANKASI

“

Teknolojiler, yeşil ekonomiye ve karbonsuzlaşmaya geçişin hızlandırılması noktasında önem arz ediyorlar. Her birey, firma, toplum, ülke için rekabetçi ve güçlü kalabilmek açısından yeni teknolojilerin sunulması ve dijitalleşme hayati öneme sahip.

Dijitalleşme ek maliyetler yaratabilir ancak bu yatırımların dönüşü hızlı oluyor.

Cinsiyet eşitliğinin, kadın ve genç girişimcilerin desteklenmelerine yönelik projeler sürdürülebilirlik açısından kritik.

Karbon yoğun sektörlerin dönüşümü önem arz ediyor.

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ)'lerde bilgi eksikliği ve gerekli yatırımları yapabilecek finansman sıkıntıları bulunuyor.

Gelecek nesillerin ihtiyaç duyduğu doğal kaynakları çok dikkatli kullanarak ve iklim değişikliğini dikkate alarak katma değer yaratmak önemli.

”

EYLEM ÇAĞRILARI

- *Dijitalleşme sağlanmalı.*
- *KOBİ'ler bilinçlendirilmeli ve finansal olarak desteklenmeli.*
- *Kadın ve genç istihdamı üzerinde durulmalı.*
- *Karbon yoğun sektörlerle odaklanılmalı ve fosil yakıt kullananların adil geçişi sağlanmalı.*

“Türkiye’de çok başarılı ve popüler olan bir program sunduk: Women in Business Programme”

Oksana Yavorskaya

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)
Türkiye Finansal Kurumlar Başkan Vekili

Panelde ilk konuşmacı EBRD Türkiye Finansal Kurumlar Başkan Vekili Oksana Yavorskaya oldu. EBRD için üçüz dönüşümün sadece Türkiye açısından değil, faaliyette bulundukları diğer ülkeler açısından da en önemli öncelikleri olduğunu ifade ederek sözlerine başlayan Yavorskaya, üçüz dönüşümü oluşturan kavramların her birine son derece büyük önem verdiklerini belirtti.

Yavorskaya sözlerine şu şekilde devam etti: “Çoğunlukla Londra merkezli ancak aynı zamanda Ankara ve İstanbul gibi şehirlerde de temsilcileri olan ve 40 üyeden oluşan Gender & Economic Inclusion adında bir ekibimiz bulunuyor. Bu ekip için rehber niteliğinde iki temel dokümanımız var ve bu dokümanlarda spesifik hedefler belirliyoruz. Tüm projelerimizin bu hedeflerle uyumlu olması gerekiyor. Bunlardan biri cinsiyet eşitliğinin sağlanması. EBRD’nin finansal kaynaklarını kadın girişimcileri desteklemek için kullanıyoruz. Projelerin kadınların iş gücüne katılımlarını desteklemeye yönelik politikalar içermeleri gerekiyor”

Türkiye’de Women in Business Programme (Kadın İşletmelerine Finansman ve Danışmanlık Desteği Programı) adıyla çok başarılı ve popüler olan bir program sunduklarını vurgulayan Yavorskaya, “Faaliyette bulunduğumuz 36 ülkenin 25’inde şu anda aktif bir program. 2014’te Türkiye’de başladı ve o günden bugüne kadar 30 binden fazla kadın girişimciye 600 milyon eurodan fazla finansman desteği sağladık. Şimdi ise Women in Business Programı’na benzer özellikte yeni bir program başlatıyoruz: Youth in Business. Bu program kapsamında 35 yaşında ya da daha genç kişilerce sahip olunan ya da işletilen şirketleri desteklemeyi amaçlıyoruz” dedi.

Dijitalleşme için de profesyonellerden oluşan bir ekipleri olduğunu ifade eden Yavorskaya, “Türkiye’de yaptıklarımıza ilişkin bir başka güzel örnek ise, yine faaliyetlerimizi sürdürdüğümüz ülkelerde ilk defa uyguladığımız bir şey, Dijital Dönüşüm Finansman Programı (Digital Transformation Financing Facility – DTFF). Bu program üretime yönelik faaliyet gösteren KOBİ’leri kapsıyor. Diğer yandan, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) çerçevesinde karbon yoğun sektörlerle odaklanıyoruz. Bu bağlamda çelik, alüminyum, çimento ve gübre olmak üzere 4 sektör belirledik ve bu yılın başlarında bu dört sektör için Düşük Karbonlu Yol Haritası Senaryosu (Low Carbon Pathways – LCP) girişimini başlattık” diyerek sözlerini noktaladı.

“Dijitalleşme, sürdürülebilir dönüşüm için çok verimli bir destek mekanizması. Bu yüzden üçüz dönüşümün birlikte ele alınmasının bir tercih değil bir gereklilik olduğunu düşünüyorum. Biz de bu dönüşüm yolunda müşterilerimizin yanında yer alıyor ve onları destekliyoruz.”

Cemal Onaran Garanti BBVA
Genel Müdür Yardımcısı

Garanti BBVA Genel Müdür Yardımcısı Cemal Onaran ise konuşmasında şu noktaları vurguladı: “Dijitalleşme, sürdürülebilir dönüşüm için çok verimli bir destek mekanizması. Bu yüzden üçüz dönüşümün birlikte ele alınmasının bir tercih değil bir gereklilik olduğunu düşünüyorum. Biz de bu dönüşüm yolunda müşterilerimizin yanında yer alıyor ve onları destekliyoruz. Sürdürülebilirlik kısmı için dünya genelinde trilyon dolar paralar harcanması gerektiği söylenirken, bir de üstüne dijital dönüşümü koyduğunuzda belki maliyetler daha da artıyor olabilir ancak bu maliyetleri bir olumsuzluk olarak nitelendirmemek lazım çünkü bunun geri dönüşü çok hızlı oluyor. **Biz bütün müşterilerimize, bütün paydaşlarımıza bunu anlatıyoruz**”

Garanti BBVA olarak yatırımlar yaptıklarını belirten Onaran, “Dijitalleşmeyi siz nasıl kullanıyorsunuz dersiniz, “uzak göz” dediğimiz bir sistem var. Enerji tasarrufunu artırmaya yönelik bir yapı kurduk. 293 lokasyonda bu sistemi kullanıyoruz. Sıcaklık ve enerji tüketimini otomasyon sistemiyle kontrol ediyoruz. %15 oranında enerji tüketimimizi azalttık ve sürdürülebilirlik anlamında katkı sağladık” **dedi.**

Onaran, sürdürülebilirlik kapsamında dijitalleşmenin iki bacağı olduğunu söylerken, sözlerine şu şekilde devam etti: “Bir banka içinde yaptıklarımız var bir de müşteriler tarafında yaptıklarımız var. Müşteriler tarafında yapılanları da esasen tüzel ve bireysel olarak ikiye ayırmamız gerekiyor. Amacımız sadece neyi finanse edeceğimizi değil, aynı zamanda neyi nasıl finanse edeceğimizi ya da neyi finanse etmeyeceğimizi aktarmak. **İkinci olarak KOBİ’lerden söz etmek gerekiyor.**

KOBİ’lerde gerçekten bir bilgi eksikliği ve yatırımları yapabilecek finansman sıkıntıları var. Bu müşterilerimize çok daha yakın olmaya çalışıyoruz. Dijitalleşme ve karbonsuzlaşmayı yani ikiz dönüşümü ele aldığımız KOBİ’lere yönelik bir program başlattık ve bu programın ilkinin Denizli’de gerçekleştirdik. Türkiye’de kadın girişimci verilerine baktığımızda, işlerine çok sadık olduklarını ve hiçbir şekilde para batırmadığımız bir sektör olduğunu görüyoruz, işlerine son derece sahip çıkıyorlar ancak onları teşvik etmek, cesaretlendirmek adına bir eksiklik vardı.

Onun için bir yolculuğa çıkmıştık ve iyi gidiyoruz. Garanti Partners dediğimiz ve start-upları desteklediğimiz bir alanda KOBİ’leri desteklemeye çalışıyoruz. Bireysel dünyaya geldiğimizde ise, orası tabii ki daha büyük bir kesim ve orada da açıkçası biraz daha bilinçlendirmeye çalışıyoruz. Mobil uygulamamızda “ekolojik durumum” diye bir sekmemiz var. Karbon ayak izini ölçüyoruz, bunu nasıl azaltabileceğinizi belirtiyoruz ve farkındalığı artırmaya çalışıyoruz” diyerek sözlerini noktaladı.

“Adil geçiş süreci, çevresel hedeflerle birlikte toplumsal ve ekonomik dönüşümü de gerektiriyor. Biz de İş Bankası olarak tüm paydaşlarımızın desteği ve üçüz dönüşüm odağıyla sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek üzere çalışıyoruz.”

İzlem Erdem

İş Bankası
Genel Müdür Yardımcısı
ve Sürdürülebilirlik Lideri

İş Bankası Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri İzlem Erdem, “Olayın sadece iklim değişikliği ile sınırlı olmadığına artık hepimiz farkındayız. Karbonsuzlaşmayı merkeze aldığımızda, karbonsuzlaşmayı gerçekleştirebilmek için dijitalleşmeye ihtiyacımız var ama aynı anda sosyal etkiyi de dikkate almamız gerekiyor. Bu sadece iklim değişikliği ile mücadele anlamında değil sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile örtüşen unsurları da hep birlikte düşündüğümüz zaman çok büyük bir ödev. **Nihai hedefimiz ekonomik ve sosyal fayda sağlamak ve bu doğrultuda gelir dağılımını daha dengeli bir noktaya getirecek sürdürülebilir bir büyüme rakamına ulaşmak. Adil geçiş süreci, çevresel hedeflerle birlikte toplumsal ve ekonomik dönüşümü de gerektiriyor. Biz de İş Bankası olarak tüm paydaşlarımızın desteği ve üçüz dönüşüm odağıyla sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek üzere çalışıyoruz. Kendimize bu doğrultuda yol çizmiş ve hedef alanlar belirlemiş durumdayız**” dedi.

Erdem sözlerine şöyle devam etti: “Türkiye İş Bankası'nın 100. kuruluş yıldönümünde MEXT Teknoloji Merkezi iş birliğiyle hayata geçirdiği “100 KOBİ'nin İkiz Dönüşüm Yolculuğu” projesi, ekonominin bel kemiği KOBİ'lerin hem dijital hem de yeşil dönüşümünü hızlandırmayı hedefliyor. **Olgunluk seviyelerinin tespit edilmesiyle 100 KOBİ'ye ikiz dönüşüm yol haritası oluşturulacak. Bunun yanı sıra Türkiye'nin ilk endüstriyel ve yapay zeka destekli ‘Su Yönetim Platformu’ ile sanayi tesisleri ve ticari binalardaki su tüketimini gerçek zamanlı olarak takip edip optimize ederek su maliyetlerini nasıl yönetecekleri konusunda ölçümlerini yapabiliyor.**

Nesnelerin interneti ile KOBİ'lerin anlık olarak enerji tüketimini ölçebildikleri ve bunu yönetebilecekleri ortamları sağlayarak sadece yeşil dönüşümlerine değil dijital dönüşümlerine de katkıda bulunuyoruz. İkinci önemli sektör tarım sektörü. Tarım hem iklim değişikliğinden en çok etkilenen hem de gelecek sürdürülebilirlik hedefleri içerisinde verimliliğini artırmamız gereken sektörlerden biri. Bu doğrultuda tarımda yeni, etkili teknolojiler geliştirilmesi ve sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaşması amacıyla çalışmalar yürütüyoruz. **İklim değişikliği ile mücadele konusundaki çalışmalarımız, Net Sıfır Bankacılık Birliği taahhütlerimiz paralelinde enerji üretimi, çimento ve demir – çelik sektörlerinde 2023 yılında belirlediğimiz emisyon azaltım hedeflerimiz ile daha da ivmelendi.”**

Erdem ayrıca, İş Bankası'nın doğrudan operasyonlarından kaynaklanan emisyonları azaltma stratejisi kapsamında karbon-nötr banka olma hedefinin 2035'ten 2026'ya çekildiğini anımsattı.

“Sürdürülebilir Finans Forumu’nda üçüz dönüşüm çerçevesinde, nitelikli kalkınmanın kilit kavramlarından dijitalleşme, karbonsuzlaşma ve sosyal adaleti değerlendirme fırsatı bulduk. TSKB olarak, ülkemizin üçüz dönüşüm sürecinde finans sektörünün dönüştürücü gücünden de faydalanarak yarattığımız 75 yıllık etkiyi, ulusal hedeflerimiz doğrultusunda büyötmeye devam edeceğiz.”

Meral Murathan

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB)
Genel Müdür Yardımcısı ve
Sürdürülebilirlik Lideri

TSKB Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri Meral Murathan şu noktalara dikkat çekti: “Kavramları konuşurken hep karbonsuzlaşma diyoruz, karbonsuzlaşmayı birçok açıdan ele alıyoruz, iklim değışikliğı risklerinin azaltılması diyoruz ancak uyum kısmını pek fazla konuşmuyoruz. İkincisi, dijitalleşme diyoruz ancak ondan ne anladığımızın tanımı var mı emin değilim. Geçenlerde bir kalkınma finansmanı kuruluşundan (DFI) dijitalleşme konusunu nasıl ele aldıklarına ilişkin dokümanlar istedik ve bizim anladığımızdan çok farklı şekilde ele alınabilen boyutları olduğunu gördük. Sosyal boyuta geldiğimizde, biz karbonsuzlaşma ve dijitalleşmeyi konuşurken sosyal boyutu hep en tabanda düşünöyoruz. Sosyal boyuttan ne anlıyoruz ondan da çok emin değilim. Kadın istihdamı, genç istihdamı diyoruz, bunlar çok önemli ancak engelli istihdamını ve gelir adaletsizliğini çok fazla konuşmuyoruz.”

Murathan sözlerini şu şekilde sürdürdü: “Maddi olanı göröyoruz, makine var, santral var diyoruz ancak oraya sosyal etki nasıl yaratılacak önemli olan o. Fosil yakıt kullananların da adil geçişlerinin yapılması gerekiyor. TSKB olarak dijitalleşmeyi nasıl ele alabilirizi daha somut ve net bir şekilde çalışıyoruz. Sosyal boyutta ise hem kadın istihdamını, hem genç istihdamını destekleme konusunda faaliyetlerimiz ve özel hedeflerimiz var.”

Üçüz dönüşüm kapsamında dijitalleşmeye emek verdiklerini aktaran TSKB Genel Müdür Yardımcısı ve Sürdürülebilirlik Lideri Meral Murathan, “Taban tarafında bir kalkınma bankası olarak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nı kök tabana aldık. Bizim için veri toplamak esas. Bunun için ciddi emek sarf etmek ve verdiğiniz emeğin karşılığını alabilmeniz için de iç sistemlerinizde dijitalleşmiş olmanız gerekiyor. Senaryolu çalışma yapabilmemiz ve yarattığınız etkiyi daha doğru kodlayabilmeniz için dijitalleşmeyi bir katman daha artırmanız gerekiyor. Karbonsuzlaşma tarafında Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın yeni yayımladığı Türkiye’nin taksonomisi çıktı. Bu taksonomide sanayinin dönüşümüne ilişkin ciddi atıflar var. **Biz bu sene sürdürülebilir finansman çerçeve dokümanımıza geçiş finansmanı desteğini de entegre ettik. Çünkü, Bilim Temelli Hedefler Girişimi (SBTi)’ye uygun hedeflerimiz var ve dijitalleşme entegrasyonu çerçevesinde senaryo analizleri yapabilecek şekilde firmalarımızı izliyoruz. Bir çimento sektörünü finanse ettiğiniz noktada, bilim temelli hedefleriniz de etkileniyor. Dolayısıyla orada bir “trade-off” var. O trade-off’u da hep beraber çözmeye çalışacağız” dedi.**

X. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

PANEL 2

Etki Yatırımları: Geleceği Şekillendiren Sürdürülebilir Finans Stratejileri

Güzem Yılmaz Ertem'in moderasyonluğunda ve **“Etki Yatırımları: Geleceği Şekillendiren Sürdürülebilir Finans Stratejileri”** temasıyla düzenlenen ikinci panelde; Akbank, International Finance Corporation (IFC), Şekerbank T.A.Ş., Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI) temsilcileri, etki yatırımlarıyla sosyal ve çevresel fayda sağlamanın yanı sıra, finansal getiri elde etmenin yollarını masaya yatırdılar. Panelde ayrıca, finans sektörünün BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) ile uyumlu yenilikçi yaklaşımlar, gelişmekte olan ülkelerde bu alandaki yapısal reformlara duyulan ihtiyaçlar ve etki yatırımları kapsamlı bir şekilde ele alındı.

Ana Sponsorlar

AKBANK

 Garanti BBVA

 KALKINMA YATIRIM
BANKASI

Şekerbank

TSKB

TÜRKİYE BANKASI

“

Etki yatırımları, çevresel ve sosyal açıdan olumlu etkiler yaratmayı hedefleyen ve yatırım gücünü bu doğrultuda kullanan bir yaklaşım.

Ülkemizde finans sektöründe verinin güvenilirliği, bulunabilirliği ve kalitesi temel zorluklar arasında yer almaktadır.

Türkiye, Avrupa Birliği'ne yakın coğrafi konumu ve ekonomik ilişkileri dolayısıyla finans sektörü için büyük fırsatlar sunabilir.

İklim ile bağlantılı fiziksel ve geçiş risklerinin, kredi ve risk yönetim sistemlerine adaptasyonu, bankacılık sektörünün gündeminde önemli yer teşkil ediyor.

ESG yaklaşımı, çevreye ve topluma verilen zararları azaltmayı hedeflerken, pozitif etki paradigması, sürdürülebilir bir yaşam için aktif katkılar sağlamayı zorunlu kılmaktadır.

Cinsiyet eşitliği ve diğer sürdürülebilirlik hedeflerinin sağlanıp sağlanmadığı gelecekteki yatırımlar ve krediler için stratejik yönelimlere rehberlik ediyor.

”

EYLEM ÇAĞRILARI

- Sürdürülebilir finansman bankaların tüm faaliyetlerinin doğal bir parçası olmalı.
- Kamu ve özel sektör sürdürülebilir finansman konularında ortak anlayış geliştirmeli.
- Bankalar portföylerini daha sürdürülebilir hale getirme taahhüdünde bulunmalı.
- KOBİ'lere verilen kredilerin çevresel ve sosyal etkilerini ölçen yönetim sistemleri kullanılmalı.
- Yenilikçi modellere ve karma finansman çözümlerine dayanan bir sürdürülebilir finans sistemi oluşturulmalı.
- Etki skoruması yapılmalı, şirketler yıllık raporlamalar ve düzenli takiplerle izlenmeli.

“Akbank olarak her zaman ‘Dönüştürülemeyecek sektör yok, sürdürülebilir etkinin henüz entegre edilmediği sektör var’ diyoruz. Halihazırda müşterilerimizin dönüşümünde destek olmak adına 23 adet sürdürülebilir ürün sunuyoruz. Yeşil ve kapsayıcı bir gelecek için çalışmaya devam edeceğiz.”

Serkan Duruduygu

Akbank

Yatırım Bankacılığı ve Sürdürülebilir Finansman
Bölüm Başkanı

Sürdürülebilir Finans Forumu’nun ikinci panelinin ilk konuşmacısı Akbank, Yatırım Bankacılığı ve Sürdürülebilir Finansman Bölüm Başkanı Serkan Duruduygu, etki yatırımlarının, çevresel ve sosyal açıdan olumlu etkiler yaratmayı hedefleyen ve yatırım gücünü bu doğrultuda kullanan bir yaklaşım olduğunu vurgulayarak konuşmasına başladı. Sözlerine bankadan verdiği bir örnekle devam etti: “Akbank olarak 2021 yılında sağlık portföyümüzdeki projeler için Türkiye’de bireylere yönelik ilk sosyal bono ihracatını gerçekleştirerek 340 milyon TL tutarında finansman sağladık ve bu şekilde sağlıklı ve kaliteli yaşamı destekleyen projelere katkıda bulunduk”. Sürdürülebilir finansmanın genellikle bankaların yalnızca müşterilerine sağladıkları kredilerle sınırlı bir faaliyet olarak algılandığını, Akbank olarak bu kavramı bankanın tüm faaliyetlerinin doğal bir parçası ve stratejik bir önceliği olarak ele aldıklarını ifade eden Serkan Duruduygu, “sürdürülebilir finansmanı, kredilerden dış borçlanmalara, yatırım fonlarından çevresel etki değerlendirme süreçlerine kadar geniş bir perspektifle ve dönüştürücü bir güç olarak gördüklerini” belirtti. Modern yatırım bankacılığının ayrılmaz bir parçası haline gelen bu yaklaşımın, çevresel, sosyal ve yönetsimsel faktörlere artan küresel önemle daha da kritik hale geldiğini söyleyen Duruduygu, şöyle devam etti: “Bankaların yalnızca uzun vadeli taahhütler değil, kısa vadeli somut hedeflerle ilerlemesi gerektiği bu süreçte, 2030 yılına kadar 800 milyar TL tutarında sürdürülebilir finansman sağlama ve dış borçlanmalarımızın %100’ünü sürdürülebilir finansman odaklı hale getirme hedeflerimizi belirledik. Halihazırda bu oran %62 seviyesindedir.”

Sürdürülebilir finansmanın çarpan etkisi yaratarak hem ekonomik hem de çevresel dönüşüm için katalizör olacağına inandıklarını ifade eden Duruduygu, deprem bölgesindeki ekonomik faaliyetleri desteklemek amacıyla, Akbank ve Şok Marketler iş birliğiyle tasarlanan sürdürülebilir tedarik zinciri ürünü gibi yenilikçi çözümleri örnek gösterdi.

Konuşmasında, ülkemizde verinin güvenilirliği, bulunabilirliği ve kalitesinin temel zorluklar arasında yer aldığına işaret eden Duruduygu, AB’ye ihracat yapacak sektörler için sınırda karbon vergisinin gerçek bir risk teşkil ettiğini, üreticilerin artık bu hesaplamaları gerçekleştirmek zorunda kalacaklarını, onlara kredi veren bankaların da yatırımcılarına bu bilgileri raporlamakla yükümlü olacaklarını hatırlattı. Bu noktada endekslerde standardizasyon sağlanmasının önemli zorluk olarak öne çıktığını, bunun sektörler arası performans karşılaştırmalarının güçleşmesine yol açtığını söyledi. Artık yatırımcıların sadece taahhütler duymak istemediğini, somut adımlar ve sonuçlar görmek istediklerini ifade etti.

“Üniversiteler, finans kurumları ve diğer paydaşlar arasındaki koordinasyon ve iyi uygulama örneklerinin paylaşımı hem ekonomik hem de sosyal hedeflere ulaşmada kritik önem taşımaktadır.”

Daniel Bouzas Luis

Birleşmiş Milletler Çevre Programı
Finans Girişimi (UNEP FI)
Avrupa Bölgesi Lideri

Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) Avrupa Bölgesi Lideri Daniel Bouzas Luis, konuşmasına UNEP FI’nin, sürdürülebilir finans alanındaki uygulamaları geliştirmek üzere, ağırlıklı olarak banka ve sigorta şirketleri tarafından kurulmuş bir platform olduğunu söyleyerek başladı. **Dönüşüm sürecinde** bankaların portföylerini daha sürdürülebilir hale getirme taahhüdünde bulunmalarının ve sürecin yönetiminin önem arz ettiğini **vurgulayan Luis**, bu bağlamda Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne yakın coğrafi konumu ve ekonomik ilişkileri dolayısıyla finans sektörü için büyük fırsatlar sunabileceğini ifade etti.

Paris Anlaşması’nın 2.1 (c) maddesindeki iklime dayanıklı kalkınmaya ulaşmak için Türkiye’nin AB ile iş birliğinin gerekliliğini **vurgulayan Daniel Bouzas Luis**, “kamu ve özel sektörlerin sürdürülebilir finansman konularında ortak bir anlayış geliştirmesi, reel ekonomiyle daha etkin iş birliği yapması ve bu hedeflere ulaşmak için koordineli hareket etmesi büyük bir gereklilik haline gelmiştir” **dedi**.

“Türkiye’de Garanti BBVA ve Yapı Kredi gibi bankaların, Avrupa’nın Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) gibi düzenlemelerine uyum sağlamada öncü rol üstlendiklerini dile getiren Luis, Net Sıfır Bankacılık Birliği (NZBA) gibi girişimlere katılım sağlayarak iklim değişikliğiyle mücadelede somut adımlar atıldığını belirtti. Ayrıca biyolojik çeşitlilik, toplumsal cinsiyet eşitliği ve diğer sürdürülebilirlik odaklı konular üzerinde yapılan etki analizlerinin finans sektörünün daha yenilikçi çözümler geliştirmesine imkân tanıdığını **vurguladı**.

“Etki yatırımları ve sürdürülebilir finans, küresel boyutta finansal ekosistemin dönüşümünde kritik bir rol oynuyor. KOBİ’lerin ve tarımın desteklenmesi, üçüz dönüşüm sürecinde bunun çevresel ve sosyal etki gözetilerek yürütülmesi iş modelimizin ana yapı taşlarından birini oluşturuyor.”

Fatma Nur Çetinel

Şekerbank
Hazine ve Finansal Kurumlardan Sorumlu
Genel Müdür Yardımcısı

KOBİ’lerle yeşil dönüşüm süreci ve finansman araçlarının sosyal ve çevresel etkilerinin ölçülmesi konularına değinen Şekerbank Hazine ve Finansal Kurumlardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Fatma Nur Çetinel, konuşmasına “iklim ile bağlantılı fiziksel ve geçiş risklerinin kredi ve risk yönetim sistemlerine adaptasyonu gibi konuların bankacılık sektörünün gündeminde yer aldığı” vurgusuyla başladı. Dijitalleşme ve fintech çözümlerinin, etkin iş birlikleriyle süreçlerin geliştirilmesine katkı sağlayacağına işaret eden Fatma Nur Çetinel konuşmasına şu ifadelerle devam etti: “Şekerbank olarak 71 yıllık deneyimimizle KOBİ’lerin finansmanına odaklanıyor, kredi portföyümüzün yaklaşık %60’ını KOBİ kredileri oluşturacak şekilde geniş bir müşteri tabanına hizmet sunuyoruz. Tarım kredileri portföyümüz toplam portföyün %12’sine karşılık gelmekte olup 2026 yılına kadar bu kredilerin %100’ünün sosyal ve çevresel etki odaklı olması hedeflenmektedir; halihazırda bu oran %90 seviyesindedir.”

KOBİ’lerin yeşil dönüşüm sürecine adaptasyonunun Banka’nın temel önceliklerinden biri olduğunu, çevre dostu yatırımların yanı sıra verimlilik, maliyet avantajı ve yeni pazarlara erişim gibi konularda da KOBİ’lere destek sağlamaya devam ettiklerini belirten Çetinel, 2023 yılında Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurulu ile bir iş birliği anlaşması imzaladıklarını, KOBİ’lerin ihtiyaçlarına yönelik çözümler geliştirmeye odaklandıklarını, verdikleri kredilerin çevresel ve sosyal etkilerini ölçmek amacıyla IFC, EBRD ve yerel mevzuata uygun olarak geliştirilmiş bir çevresel ve sosyal yönetim sistemi kullandıklarını dile getirdi.

Yerel projelerde uluslararası finansal ortaklıklardan sağlanan kaynaklar konusuna Şekerbank özelinde değinen Fatma Nur Çetinel, bu yıl Uluslararası Finans Kuruluşları (IFI) ve Kalkınma Finans Kuruluşları (DFI) aracılığıyla sağladıkları etki odaklı finansman kapsamında önemli projelere imza attıklarını duyurdu. “İlk olarak, yılın başında EBRD ile GEF 2 kapsamında 25 milyon Euro tutarında bir finansman sağladık ve bu kaynak, sürdürülebilir tarımın finansmanı için kullanılacak. İkinci olarak, Hollanda Kalkınma Bankası liderliğinde 6 farklı IFI-DFI’nın katılımıyla 160 milyon dolarlık bir sendikasyon kredisi oluşturduk. Bu grup içinde Proparco, EFSE, ILX, Blue Orchard gibi fonların yanı sıra JICA da yer aldı ve JICA’nın Türkiye’deki ilk özel sektör yatırım finansmanı bu krediyle gerçekleşti. Beş yıl vadeli bu kredi, kırsal bölgelerdeki KOBİ’ler, küçük işletmeler ve kadın bankacılığına destek sağlamak için tasarlandı” bilgisini paylaştı.

“Türkiye’de Etki Prensipleri’ne imza atan ilk ve tek finans kuruluşuyuz. Etki odaklı yaklaşımlarımızı projelerin tüm yaşam döngüsüne entegre ediyor, bu yaklaşımla çevre ve toplum üzerinde pozitif etki oluşturmaya çalışıyoruz. Ayrıca Global Impact Investing Network danışma kurulu üyesi olarak, ülkemizi etki alanında küresel bir merkez yapmayı amaçlıyoruz.”

Seçil Yıldız

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB)
Genel Müdür Yardımcısı,
Etki ve Sürdürülebilirlik Lideri

Çevresel, sosyal ve ekonomik etkiyi değerlendirmek için kullanılan metrikler ile finansman tarafındaki yenilikçi yaklaşımlar konusuna yer veren TKYB Genel Müdür Yardımcısı, Etki ve Sürdürülebilirlik Lideri Seçil Yıldız, konuşmasına, iklim krizi gibi sorunların finans alanını daha derinlemesine ele alınması gereken bir boyuta taşıdığını söyleyerek başladı. Küresel ısınmanın sebebinin %70 oranında fosil yakıtlar olduğunu, geri kalan %30 için pozitif bir dönüşüm gerektiğini vurgulayan Yıldız, “Paris İklim Anlaşması’na bağlı taahhütler verilmesine rağmen, mevcut durum 2°C ve 3°C sıcaklık artışlarına doğru ilerliyor. Bu durum bize sadece negatif etkileri azaltmanın yeterli olmadığını gösteriyor. ESG yaklaşımı, çevreye ve topluma verilen zararları azaltmayı hedeflerken, pozitif etki paradigması, sürdürülebilir bir yaşam için aktif katkılar sağlamayı zorunlu kılıyor” sözleriyle konuşmasına devam etti.

Kredi, tahvil, bono, halka arz gibi her türlü finansal araçla pozitif etki yaratmanın mümkün olduğunu belirten Seçil Yıldız, bu kapsamda kadın istihdamı ve kadın dostu şirketlerin desteklenmesinin yalnızca ekonomik fayda sağlamakla kalmayıp toplumsal dönüşümün de önünü açtığını ifade etti. Yıldız, bu noktada OECD’nin DAC Cinsiyet Eşitliği Göstergesi gibi araçlarla kadın dostu şirketlere yönelik reyting sistemleri oluşturulmakta, projeler eşit işe eşit ücret uygulaması, kreş olanaklarının ve tacizlere karşı anonim şikâyet mekanizmalarının varlığı gibi kriterlere göre değerlendirilmekte olduğunu söyledi.

Türkiye’de yeşil enerji yatırımları için önümüzdeki 10 yılda 250 milyar dolarlık bir finansmana ihtiyaç varken, mevcut kredi portföyünün yalnızca 25 milyar doları kapsadığını belirten Seçil Yıldız, bu durumun yenilikçi modellere ve karma finansman çözümlerine olan ihtiyacı ortaya koyduğunu söyledi. Dünya genelinde mobilize edilmemiş 4,5 trilyon dolarlık İslami Sermaye gibi kaynakları örnek gösteren Yıldız, bu kaynakların faiz hassasiyetine uygun ürünlerle pozitif etki yatırımlarına yönlendirilebileceğini belirtti. Bunun yanı sıra, küresel ölçekte yılda 5-7 trilyon dolar arasında yatırım gerektiği tahmin edilirken, gelişmiş ülkeler tarafından sağlanan yıllık fonların yalnızca 300 milyar dolar seviyesinde olmasına dikkat çekerken, ticari bankaların her üç kredisinden birini sürdürülebilir finansmana ayırmasının ve tüm finansman anlayışının sürdürülebilirlik çerçevesinde yeniden şekillendirilmesinin şart olduğunu vurguladı.

Önümüzdeki 25 yıl içinde Türkiye’nin güney kesimlerinin su fakiri olacağı ve 2050’de dünya nüfusunun en az 10 milyara ulaşacağı öngörülürken, gıda arz güvenliğinin gıda ve tarım teknolojilerindeki dönüşümü bir zorunluluk haline getirdiğini söyleyen Yıldız, sosyal dönüşümün ise, yalnızca sosyal sorumluluk projelerinden ibaret olmayıp, ekonomik ve çevresel etkilerle iç içe geçmiş olduğunu vurguladı. Konuşmasına, büyüyen nüfus ve artan ihtiyaçlarla başa çıkabilmek için sosyal, çevresel ve teknolojik dönüşümleri birlikte ele alan Üçüz Dönüşüm Paradigmasının önemine işaret ederek son verdi.

“IFC’nin Türkiye’deki fon yatırımlarına pozitif yaklaşımı hem çevresel hem de sosyal sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasına önemli katkı sağlamaktadır.”

Barış Gen

Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC)
Orta Doğu, Orta Asya ve Türkiye Bölgeleri için
Özel Sermaye Fonları Bölge Lideri ve
Küresel Altyapı Fonları Lideri,
Fonlar Yatırım Komitesi Üyesi

Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC) Orta Doğu, Orta Asya ve Türkiye Bölgeleri için Özel Sermaye Fonları Bölge Lideri ve Küresel Altyapı Fonları Lideri, Fonlar Yatırım Komitesi Üyesi Barış Gen, konuşmasına IFC’yi tanıtarak başladı ve kuruluşun etki yatırımları tarafında yıllar içinde gelişerek kritik bir önem kazandığını belirtti. IFC’nin etki yatırımlarını finansal sürdürülebilirlikle birleştirerek hem çevresel hem de toplumsal dönüşümde etkin bir rol oynamasını sağladıklarını vurgulayan Barış Gen, başta belirlenen Temel Performans Göstergeleri (Key Performance Indicator) - KPI’lar doğrultusunda bir etki skorlaması yapıldığını ifade ederek konuşmasına şöyle devam etti: “Bu skorlamalar, yıllık raporlamalar ve düzenli takiplerle desteklenir; örneğin, bir fonun yatırımlarının %30’unun iklim değişikliği konusunda pozitif etkisi olması hedefi belirlenmişse, bu hedefin gerçekleşip gerçekleşmediği yıllar içinde takip edilir. Benzer şekilde, cinsiyet eşitliği veya diğer sürdürülebilirlik hedeflerinin sağlanıp sağlanmadığı incelenir ve bu süreçler, gelecekteki yatırımlar ve krediler için stratejik yönelimlere rehberlik eder”.

IFC’nin, Türkiye’deki ilk yatırımlarını 2002 yılında Turkven fonuyla gerçekleştirdiklerini, bugüne kadar toplamda 8 adet Özel Sermaye, 6 adet Girişim Sermayesi Fonu’na yatırım yaptıklarını ve 4 farklı Ortak Yatırım gerçekleştirdiklerini belirten Barış Gen, Türkiye için bu yatırımların toplam portföy büyüklüğünün 400 milyon dolar olduğunu ifade etti. En son yatırımlarının, Türkiye’nin özel sermaye piyasasını desteklemek üzere, Haziran 2024’te Mediterra Capital Partners III fonuna yaptıklarını belirten Gen, bu yatırımın, IFC’nin sürdürülebilirlik ve etki odaklı yaklaşımını yansıttığını vurguladı.

Yıllar içinde etki yatırımlarından beklentilerin ve fonların bu alandaki katkılarının artış gösterdiğini söyleyen Barış Gen sözlerine şöyle devam etti: “Örneğin, artık yeni bir fonun Paris Anlaşması ile uyumlu olması şartı aranmaktadır. Ayrıca, çevreye pozitif etki yaratacak yatırımların oranı gibi kriterler eskiden değerlendirilmeyen unsurlar arasında yer alırken, günümüzde bu yatırımların %30-40 gibi oranlarda gerçekleştirilmesi beklenmekte ve bu oranların takibi yapılmaktadır. Cinsiyet eşitliği gibi sosyal konularda da Türkiye’deki fonlarda belirli bir bilinç oluşmuş, bu konulara özel olarak odaklanan ekipler yaygınlaşmıştır”. **Konuşmasına IFC’nin fon yatırımlarıyla ilgili pozitif yaklaşımı sayesinde Türkiye’de hem çevresel hem de sosyal sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasına önemli katkı sağladığını belirterek son verdi.**

“İklim krizi değil, insanlık krizi yaşıyoruz!”

Arda Öztaşkın

Yapı Kredi
Kurumsal İletişim Direktörü,
Yazar, KİD Başkan Yardımcısı

Yapı Kredi sponsorluğunda düzenlenen özel oturumda Yapı Kredi Kurumsal İletişim Direktörü, Yazar ve Kurumsal İletişimciler Derneği (KİD) Başkan Yardımcısı Arda Öztaşkın “Geleceğin Finans Dünyasında Yapay Zeka ve Sürdürülebilirlik” başlıklı sunumuyla yapay zekanın finans dünyasındaki artan önemine dikkat çekti.

Sürdürülebilirlik kelimesinin ilk kez 1700’lerde kullanıldığını belirten Öztaşkın, insanlığın yüz yıllar önce bile kaynakların sonluluğunun farkında olduğunu, ancak gezegenin tekil, kırılgan ve zarara açık oluşuna ilişkin farkındalığın ilk defa 1970’de New York’ta düzenlenen sokak gösterileriyle başladığını söyledi ve şöyle devam etti: “Aradan yıllar geçti. Gerçekte insanlık olarak bir adım ileri gittik mi bu süreçte? Hayır! 1970’lerde nasıl başladıysa bugün aynı şeyleri söylüyoruz. Bir iklim krizi değil, insanlık krizi yaşıyoruz!”

İnsanın doğaya bağımlılığı göz önüne alındığında, yaşam pratiklerimizle, ekonomik modellerimizle, tercihlerimizle iklim değil insanlık krizi yaşadığımızı ifade eden Arda Öztaşkın, derinleşen çevresel tehditlerin öznesi olarak insanlığın sorumluluklarına; “Kendimize karşı samimi olmamız, bu konunun zararının kime olduğu konusunda farkındalık kazanmamız gerçek bir zorunluluk” ifadesiyle dikkat çekti.

İnsanlık krizinin yaşanan ve yaşanabilecek olası etkilerini; günümüzde üretilen gıdanın üçte birinin çöpe gittiği, bir milyar insanın gıdaya erişimde zorluk yaşadığı ve 2060 yılına gelindiğinde, öngörülen nüfus nedeniyle konut ihtiyacının iki katına çıkacağı verileriyle destekledi. Söz konusu kriz ile başa çıkmak için ekonomik yapıda, günlük yaşam pratiklerimizde, toplumsal ilişkilerimizde çok kapsamlı bir paradigma değişimine ihtiyaç duyulduğunu belirtti. Öztaşkın, bu paradigmatı değişimi sağlamanın yalnızca kurumsal ve ulusal bir sorumluluk alanı olmadığına vurgu yaparak bireysel etkinin önemine dikkat çekti. Bu noktada tüketicinin, sürdürülebilir ürün tüketimine olumlu baktığını söylerken aksiyona geçmek söz konusu olduğunda kendisiyle çeliştiğini belirtti. Buna karşılık iş dünyası cephesine bakıldığında; sürdürülebilirlik yatırımı yapan şirketlerin bu yatırımlarla sadece toplumsal değeri değil, kendi marka değerlerini de artırdıklarını vurguladı.

Teknolojinin sürdürülebilir kalkınmadaki yerinin üzerinde de duran Arda Öztaşkın, insanların kararlarını sorgulayan, kendi değer yargıları ile hareket eden yapay zekaların etik ve ahlaki yönüne şüpheyi yaklaştığını belirterek gittikçe genişleyen kullanıcı kitlesiyle yapay zekanın fırsat ve tehditlerine dikkat çekti. Öztaşkın konuşmasını, finans tarafında geleneksel sistemlerin çok ötesine gidileceğini, finans dünyasının eşzamanlı olmasa da “Yapay Zekâ Entegrasyonu”, “Sürdürülebilirlik”, “Dijital İnovasyon” konuları çerçevesinde döneceğini vurgulayarak tamamladı.

GENEL DEĞERLENDİRME

Karbonsuzlaşma, dijitalleşme ve sosyal adaletin birbirini tamamlayan süreçler olarak ele alındığı Üçüz Dönüşüm'ün, ancak sürdürülebilir finans modelleri tarafından desteklenmesiyle gerçekleşebileceği biliniyor. Bu nedenle, hem iktisadi hem de çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğin sağlanması açısından sürdürülebilir finansın etkinliğini artıracak politikaların gerekliliği ile karşı karşıyayız.

Üçüz dönüşüm, günümüzün hızla değişen dinamikleri içinde ekonomik yapıları derinden etkileyen bir dönüşüm sürecini temsil ediyor. Sürdürülebilir finans, üçüz dönüşümün temel taşlarından biri olarak, geleneksel finans uygulamalarının ötesine geçiyor ve çevresel, sosyal, yönetim unsurlarını içeren kapsayıcı bir çerçeve sunuyor. Bu çerçeve sayesinde, yeşil ve sosyal tahviller ile sürdürülebilir borçlanma araçları kullanılarak, çevresel altyapı, temiz enerji ve enerji verimliliği gibi çevre dostu projelerin yanı sıra, eğitim, sağlık ve yoksullukla mücadele gibi sosyal etki yaratan girişimlere finansman sağlanıyor.

Aynı zamanda, yatırımcıların beklentileri de bu dönüşümle birlikte evriliyor. Artık sürdürülebilirlik verilerinin toplanması, izlenmesi ve raporlanması, finansal karar alma süreçlerinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş durumda. Yatırımlar yalnızca finansal getirilerle değil, sürdürülebilirlik alanında yaratılan somut etkilerle de değerlendiriliyor. Bu yeni yaklaşım, ekonomik büyümeyi sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu hale getirerek geleceğe yönelik bir paradigma değişimini temsil ediyor.

Sürdürülebilir finans Paris Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi çerçevelerle küresel ölçekte hızla ana akım finansal sistemin ayrılmaz bir parçası haline geliyor. Örneğin, Bakü'de gerçekleştirilen COP29, özellikle finansal mekanizmalarının ve sürdürülebilir finansmanın önemini vurgulayan Finans COP'u olarak anıldı. Gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkeler tarafından aktarılabilecek iklim finansmanının yıllık 100 milyar dolardan 300 milyar dolara çıkması, 2035'e kadar gelişmekte olan ülkelere iklim finansmanı için 1.3 trilyon dolarlık kaynak ayrılması konferansın en önemli çıktıları olarak görüldü. COP21'de imzalanan Paris Anlaşmasının karbon piyasaları ile ilgili düzenlemeleri içeren 6. Maddenin karara bağlanarak, karbon piyasalarına 2050'ye kadar 1 trilyon dolar kaynak aktarılmasının yolunun açılması da bu konuda atılan en önemli adımlardan biri oldu. BM İklim Değişikliği İcra Sekreteri Simon Stiell, COP29'da alınan finansal kararların insanlık için bir sigorta poliçesi gibi olduğunu ancak her sigorta poliçesinde olduğu gibi primlerin tam ve zamanında yatırılırsa işe yarayacağını belirtti.

Günümüzde Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) ve Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) gibi kuruluşlar, sürdürülebilirlik kriterlerinin raporlanmasını standartlaştırarak finansal sistemlerde daha fazla şeffaflık sağlamayı amaçlıyor. Söz konusu uluslararası düzenleyici uygulamalar, şirketlerin sürdürülebilirliği bütün yönleriyle ele almalarını zorunlu kılıyor. Yeni fonların bu uygulamalara uyumluluğu şart koşuluyor. Bu şartları ihmal eden şirketler hem yatırımcılar hem de düzenleyiciler nezdinde önemli risklerle karşılaşılıyor. Bu açıdan en riskli gruba ise KOBİ'ler oluşturuyor. Bilgi ve farkındalık eksikliği, finansal kaynak kısıtlamaları ve teknolojik altyapının yokluğu bu şirketlerde sürdürülebilir büyümenin önünü kapatıyor. TÜİK'in verilerine göre 2023 yılında Türkiye'de KOBİ'ler toplam girişimci sayısının %99,7'sini temsil ediyor. Dolayısıyla, bu dönüşümde çok önemli bir paya sahipler. Bu kapsamda kamu-özel sektör iş birliği ile yatırımların bu yöne aktarılması gerekiyor. Bütün bunların yanında, yeni pazarlara erişim ve maliyet avantajları konularında da destek sağlamak gerekiyor.

İktisadi, çevresel ve sosyal sorumlulukları kapsayan bütüncül bir kalkınma modelini desteklemek için yenilikçi yaklaşımlar sunmayı amaçlayan X. Sürdürülebilir Finans Forumu'nda, yapay zekâ ve büyük veri teknolojilerinin finans süreçlerinde kullanımı, karbon piyasaları ve yeşil tahviller gibi sürdürülebilir finans araçlarının potansiyeli, sosyal etki yatırımları ve politika düzenlemelerinin dönüştürücü gücü gibi çeşitli konular ele alınarak bu konularda farkındalık oluşturulması sağlandı. Bu kapsamda, nihai amacın gelecek nesillere gerek çevresel gerek iktisadi gerekse sosyal açıdan daha yaşanabilir bir dünya bırakmak olduğunun altı çizildi.

Karşı karşıya olduğumuz tehlikenin aslında iklim krizi değil bir insanlık krizi olduğu ifadeleriyle durumun ciddiyetine vurgu yapıldı. Bu konuda aksiyon almak için finans sektörü, reel sektör, üniversiteler ve diğer paydaşlar arasında koordinasyonun elzemliğine, iyi uygulama örneklerinin paylaşımının hedeflere ulaşmada hayati önem taşıdığına dikkat çekildi.

Ülkemizde sürdürülebilir finans konusunda atılan adımların da tartışıldığı Forum'da Türkiye'deki gelişmeleri kısaca özetlemek mümkün:

- Türkiye'nin 2053 Net Sıfır Karbon Hedefi doğrultusunda yenilikçi stratejilerle sürdürülebilir finans alanında ilerlemeler kaydetmekte olduğu biliniyor.
- Yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve yeşil ulaşım gibi sektörlerde yapılan yatırımlar, ulusal karbon piyasası planları ve yeşil tahvil ihraçları, yeşil dönüşüm çabalarının temel taşlarını oluşturuyor.
- KOBİ'ler için geliştirilen düşük maliyetli finansman seçenekleri, tarım ve enerji gibi sektörlerde dönüşümü hızlandırırken, uluslararası finansal destekler Türkiye'deki sürdürülebilir projelerin hayata geçirilmesinde önemli bir rol oynuyor.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yeşil tahvil ihraçlarına başlaması, özel sektörün sosyal tahvil ihraçlarını artırması ve Türkiye'nin Paris Anlaşması'na taraf olmasıyla ulusal karbon piyasasının kurulması ile bu süreçte bazı somut adımlar atıldığı düşünülüyor.
- Ayrıca, finans sektörü çalışanlarına yönelik sürdürülebilirlik eğitimlerinin yaygınlaştırılmasının, ESG kriterlerinin uygulanmasını destekleyerek Türkiye'nin kapsamlı yeşil dönüşüm yolculuğunu hızlandıracığına inanılıyor.

Daha sürdürülebilir bir ekonomiye geçiş noktasında kamu finansmanı ve özel finansman arasındaki dengeyi sağlamanın zorlu bir görev olduğu biliniyor. Forum'da bu amaçla, kamu-özel işbirlikleri ile bireyler ve STK'lar gibi tüm paydaşların bir araya gelmesi çağrısında bulunuldu. Politika yapıcılar, finansal kurumlar ve hükümetler arasında doğru dengeyi bulmak için aşılması gereken çeşitli engellere dikkat çekildi. Bu zorlukları özetlemek gerekirse:

- **Sürdürülebilir projeler için yeterli finansal kaynakların sağlanabilmesi:** Çevre dostu pek çok proje ciddi miktarda yatırım gerektirirken, özel yatırımcılar, projelerin algılanan riskleri yüksek olduğundan ya da geri dönüş süreleri uzun olduğundan dolayı bu tür projeleri fonlama konusunda isteksiz olabiliyor.
- **Risk yönetiminin gerçekleştirilmesi:** Hükümetlerin özel sermayeyi teşvik edebilmek için projelerden kaynaklanan yüksek risklerin bir kısmını üstlenmek için adımlar atması gerekebiliyor. Bazı risklere karşılık sigortalar sağlanması, kamu-özel sektör işbirlikleri, kredi garantisi gibi uygulamalar bu konuda yararlı olabiliyor.

- **Açık, net ve istikrarlı bir düzenleyici yapının oluşturulması:** Hükümetlerin, proje yatırımcılarına uzun vadeli güven tesis edebilmek için net ve istikrarlı bir düzenleyici yapı oluşturması gerekiyor.
- **Sürdürülebilir projelere yönelik özel sektör yatırımlarını maksimize edebilmek için doğru teşvik uygulamalarının hayata geçirilmesi, bir yandan da maliyet etkinliğinin ve mali hesap verilebilirliğin temin edilmesi:** Bu konuda vergi indirimleri, sübvansiyonlar, hibeler ve yenilenebilir enerji yatırımlarını hızlandırabilmek için tarife garantilerinin verilmesi gibi çeşitli teşvik politikaları etkili olabiliyor.
- **Kaynak tahsis sorunu:** Sınırlı kamu kaynaklarının sürdürülebilir projelere tahsis edilirken öncelikli olarak hangi alanlara aktarılacağına belirlenmesi gerekiyor.
- **İzleme ve hesap verilebilirlik:** Sürdürülebilir projeler için ayrılan kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadıklarının tespiti büyük önem arz ediyor.
- **Sürdürülebilir projelerin fonlanmasında kamu sektörünün yoğun katılımının özel yatırımları dışlayabileceğine ilişkin endişeler:** Kamu sektörünün fonlama ve uygulama konusunda baskınlık kurması, özel yatırımcıların bu tür yatırımları yapmalarını ve piyasaya girmelerini engelleyebiliyor.
- **Pazar oluşumu ve geliştirilmesi:** Hükümetlerin piyasada bozulmalara ve dengesizliklere yol açmaksızın, sürdürülebilir ürünler ve hizmetler için talep yaratarak sürdürülebilir piyasaların oluşturulmaları ve geliştirilmeleri zorlu bir görev olabiliyor.
- **Uluslararası işbirliklerinin sağlanması:** Diğer hükümetlerle ve uluslararası kuruluşlarla işbirliklerinin ve koordinasyonun temini gerekiyor ve finansman mekanizmaları ile politikaların uluslararası ölçekte uyumlulaştırılması zorlu olabiliyor.
- **Finansman sağlanacak projelerin gerçekten çevre dostu olup olmadıklarının ve hem yeşil tahviller hem projeler özelinde “greenwashing” riskinin belirlenmesi**
- **Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki şirketlerin “ESG” skorlarının bulunmaması ve fonların iklim değişikliğinden ciddi şekilde etkilenen az gelişmiş ülkeler ya da küçük ülkeler yerine ağırlıklı olarak gelişmiş ülkelere yönlendirilmesi**
- **Sürdürülebilirlik standartlarının oluşmaya başlamasıyla beraber, gelişmekte olan ülkelerin uyum maliyetleriyle karşı karşıya kalma riski:** Bu durumun da finansman ve yatırım için ek engeller ortaya çıkarabileceği düşünülüyor.

Bu engellerin/zorlukların yanında, sürdürülebilir finans alanı birtakım fırsatları da beraberinde getiriyor:

- **Yeşil finansal ürünlere yönelik talebin yükselmesi:** Finansal kurumlar sürdürülebilir fonlamayı sağlamaya devam edebildikleri takdirde, düşük karbon ekonomisine geçiş umut vaat eden uzun vadeli iş fırsatları yaratabilir.
- **Kurumlar açısından ele alındığında, çevre dostu ve iklim değişikliğiyle mücadeleyle yönelik faaliyetlere daha fazla önem verilmesine ilişkin son yıllarda iyiden iyiye artan kamuoyu baskısına karşılık olarak yeşil fonlama stratejilerinin benimsenmesi, bu kurumların daha iyi bir imaj çizmelerine katkı sunarak itibarlarının ve kredibilitelerinin artmasına ve hükümetle, düzenleyici kurumlarla, müşterilerle ve yatırımcılarla daha iyi ilişkiler geliştirmelerine olanak tanıyabilir.**

- Bu durum aynı zamanda, yeni pazarlara erişim, rekabet avantajı ya da iklim değişikliğinin etkilerinden dolayı piyasada meydan gelen değişimlere karşı dayanaklılık gibi faydalar sağlayabilir.
- Ayrıca, çevresel riskler yaratan varlıkların ağırlıklarını azaltarak portföy riskleri düşürülebilir. Bu tür bir ayarlama işletmelerin ve kurumların yeni düzenlemelere karşı hazırlıklı olmalarını sağlayabilir.
- Diğer yandan, yeni bilimsel araştırmalar ve analizler, finansal yenilikler için çalışma alanı oluşturması açısından sürdürülebilir finans bir fırsat yaratmaktadır.
- Bankalar düşük karbonlu iş modellerine sahip işletmelere ve sektörlerle odaklanarak kredi tabanlarını genişletebilirler. Ayrıca yeni iklim çözümlerine ve geçiş finansmanına fon sağlayarak ve yeşil tahvil gibi yenilikçi sürdürülebilir finansal araçlar geliştirerek yatırımcılarının sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olabilirler.
- Yüksek ESG skorlarına sahip şirketler yatırımcılar için yeni yatırım fırsatları yaratabilir ve söz konusu şirketler böylece büyük ölçekli fon girişleri sağlayabilir. ESG risklerini etkin bir şekilde yöneten şirketler daha sağlam ve sürdürülebilir iş modellerine sahip olabilirler. Bu şirketler ayrıca daha düşük faiz oranlarından krediler sağlayabilirler.

Kısacası, Üçüz Dönüşüm'ün gerçekleştirilebilmesi adına sürdürülebilir finansın etkinliğini artıracak politikaların benimsenmesinin stratejik bir öncelik olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız. Sürdürülebilir finans alanının hem birtakım riskleri hem de çeşitli fırsatları içinde barındırdığını görüyoruz. Ülkemizde, risklerin minimize edilerek fırsatların optimum şekilde değerlendirilmesini ve böylece iktisadi, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğin sağlanarak üçüz dönüşümün gerçekleştirilmesini umuyor ve bu raporun tüm paydaşlara yararlı olmasını diliyoruz.

sürdürülebilir
finans forumu

X. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

*“Üçüz Dönüşüm Çağında Sürdürülebilir Finans:
Dijitalleşme, Karbonsuzlaşma ve Sosyal Etki”*

3 Aralık 2024, Borsa İstanbul

10.

YIL

skdTürkiye

📍 Kolektif House, Levent,
Esentepe Mah. Talatpaşa Cad.
No: 5/1, 34394 Levent/ İstanbul

☎ +90 212 807 02 05
📠 +90 212 807 02 10
✉ info@skdturkiye.org

🌐 www.skdturkiye.org